

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2010 m. balandžio 23 d.

Eina nuo 1988 m.

Nr. 15 (893)

spalio 28 d.

Pavasaris, talkos ir ne tik...

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Marijampolės filialo viena iš pagrindinių edukacinių pilietinio ir tautinio ugdymo projekto „Vardan Lietuvos“ dalį yra Lietuvos rezistencijos istorijos pateikimas mokiniams, jaunimui, tiesioginis kontaktas ir bendrų renginių organizavimas, dalyvaujant istorinių įvykių dalyviams ir liudininkams, tikrų įvykių ir faktų atskleidimas, sunkus Lietuvos 1940–1991 metų kelias į Laisvę, Nepraklausomybę. Sovietinės valdžios pastangomis visą ši istorijos laikotarpį buvo stengiamasi ištinti iš žmonių atminties, istorijos puslapių, sumenkinti tikrą istorinę vertę, tuo pačiu sunaikinant Lietuvos kultūrą, didvyrius, tautą.

Pavasaris. Gamta bunda. Iš po gilaus sniego galvas keilia pirmieji želmenėliai, pasirodo pirmosios žibutės... Iš po sniego pasirodo ir visos

„gėrybės“ bei „grožybės“, susikaupusios per visą žiemą, atskleisdamos mūsų požiūrį į gamtą, aplinką, pagarbą vieni kitiems. Tikras šeimininkas.

Talkininkai Marijampolės Ramybės parke

kas kiekvienais metais stengiasi susitvarkyti savo namų aplinką, prisidėti prie bendrų teritorijų tvarkymo, kad būtų malonu pačiam pasigrožėti ir nereikėtų iš gėdos rausti prieš praevius, kaimynus, svečius.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Marijampolės filialo nariai, prisidėdami prie aplinkos tvarkymo, šiais metais į talką pasivietė Petro Armino mokyklos, su kuria sieja glaudūs bendradarbiavimo ryšiai, bendruomenę.

(keliamo į 3 psl.)

Vokiečiai pagerbė lietuvių antinacinės rezistencijos dalyvį

Kovo 28–30 dienomis Vokietijoje Bayreutho mieste buvo pagerbtas vieno iš antinacinės rezistencijos vadovų, politinio kalinio Izidoriaus Kurkličio, prieš 65 metus žuvusio šio miesto kalėjime, atminimas.

Apie lietuvių partizaninių pasipriešinimą sovietų okupacijai yra žinoma palyginti nemažai. Tačiau apie lietuvių antinacinę rezistenciją nežinoma beveik nieko arba labai mažai.

Nacių okupacijos metais veikė bent šešios rezistencinės organizacijos, iš kurių vien Lietuvos laisvės kovotojų sajunga turėjo apie 3000 aktyvių, priesaką davusių na-

Vokietijos ir Lietuvos atstovai pagerbė Izidoriaus Kurkličio atminimą

rių, buvo spausdinamas 21 pogrindinis leidinys, užmegztai ryšiai su Estija, Latvija, Suomija, rezistentai turėjo savo atstovą Švedijoje. Lietuvoje veikė vienintelis visoje okupuotoje Rytų ir Vidurio Europoje foninis radijo siū-

tuvas, kurio laidos buvo girdimos ir Švedijoje. Buvo intensyviai agituojama prieš taraninę nacių karinėse struktūrose, kaupiami ginklai.

Antinacinėje rezistencijoje aktyviai dalyvavo žymūs Lietuvos žmonės: prof. Adolfas Damušis, filosofas Antanas Maceina, istorikas prof. Zenonas Ivinskis, Bronys Raila, inžinerius Povilas Konkulevičius, diplomatė Zenonas Blynas, poetas Antanas Miškinis, Liudas Dambrauskas, Povilas Šilas, inžinerius Klemensas Bronius.

(keliamo į 4 psl.)

Lenkijos prezidento žūtis stiprina abieju tautu solidarumą

Lenkijos prezidento Lecho Kačinskiego, jo žmonos Marijos ir tos šalies politinio bei šviesuomenės elito žūtis skaudžiu aidu atsiliepė visose demokratinėse šalyse. Lenkiją ištikusi nelaimė paliečia ir Lietuvą – Lenkijos strateginę partnerę. Be to, abiejų valstybių istorija liudija buvus daug istorinių, politinių, valstybinių, kultūrinių sasajų. Vėl iškyla prisiimimai apie praėjusio amžiaus lemingus įvykius, lémusius itin skaudžių pasekmų Europos šalims, taigi ir Lenkijai, ir Lietuvai.

Valstybių likimą sprendē vadeivos diktatoriai

1939 metų rugpjūčio dieną totalitarinių režimų vadeivos Stalinas ir Hitleris (S-H) Maskvos Kremluje slapta susitarė pasidalinti Rytų ir Vidurio Europos nepraklausomu demokratinių valstybių teritorijas. Suokalbio pakta Stalinas pasiraše užsienio reikalų komisaro Molotovo, o Hitleris – Vokietijos užsienio reikalų ministro Ribentropo ranka. Lenkija buvo pasidalinta pusiau. Rytinė dalis atiteko sovietams. Beje, ir Lietuva taip pat.

Teisybės dėlei privalu priminti, kad Lenkija pirmoji iš kaimynių valstybių 1938 metais ultimatumu pareikalavo pamiršti Vilnių ir teisę susigrąžinti okupuotas Rytų Lietuvos etnines žemes. Po metų Vokietija irgi ultimatumu atplėsė Klaipėdos kraštą.

1940 metais S-H suokalbio pagrindu Sovietų sajunga, taip pat paskelbusi ultimatumą, okupavo visą Lietuvą. Visos didžiosios kaimynės reikėjo pretenzijų nedidelei Lietuvai, buvusiai nepajégiai savo jégomis apginti Nepraklausomybę. Po Pirmojo pasaulinio karo susiklosčiusi geopolitinė padėtis Baltijos šalims buvo nepalanki.

Apie budelių atsakomybę nutylima

Po Antrojo pasaulinio karo didieji Vakarų politikai Baltijos šalis atidavė „lokiui“ kaip neva teisėtą grobį. Rusų publicistas Borisas Sokolovas

teigia, kad gedulinga Katynės ceremonija „V.Putinui suteikė palankią progą pasiūlyti Lenkijai nutraukti ginčus dėl istorijos.“ Pasak jo pasiūlymo, bendros pastangos „apmąstyti nacionalinį atminimą ir istorines žaizdas gali padėti išvengti nesupratimo akligatvio ir amžino sąskaitų sudėtinėjimo.“ Lenkų premjeras D.Tuskas atsakė, kad „tiesa apie Katynę neturi atitolinti rusų ir lenkų tautų.“ B.Sokolovas pastebėjo, kad V.Putinas daugiau kalbėjo apie savo užuojautą Katynės auksoms ir beveik nieko apie Katynės budelių atsakomybę.“

Ziniasklaidoje ir interne-

te pasirodė žinių apie Rusijos

karinės prokuratūros nenorą

išslaptinti kaltinamają išvadą

apie nusikaltimus Katynėje.

Kuo tai paaiškinti? Svarbiausia šios bylos dokumentai buvo perduoti lenkų istorikams.

Juose buvo paminėti ir asme-

nis, tiesiogiai susiję su Katynės žudynėmis. Jeigu šios ži-

nios taptų vieša paslaptimi,

tuoju pat kiltų teisėtas klausimas:

kodel iki šiol žudynių orga-

nizatorių ir budeliai nepa-

traukti teisminėn atsakomy-

bėn? Kodėl raudonojo geno-

cido vykdytojai puikuojasi

valstybiniais apdovanojimais,

gautais už nuopelnus „komu-

nizmo statyboje“?

Pirmiausia naikinamas tautinės-pilietinės savimonės stuburas

Lenkijos karininkų, poli-

cininkų, intelektualų ir civilų

belaisvių žudynes 1940 metų

pavasarių Rusijoje, netoli Smo-

lenisko, miške, vykdė čekistų

profesionalai žudikai. L. Ber-

ijai pasiūlius, Stalinui prita-

rurus, pagal 1940 metų kovo

5 d. VKP(b) CK Politbiuro

sprendimą buvo nužudyti į

nelaisvę patekę lenkų kari-

ninkai ir dalis intelektua-

lų. Iš viso buvo sušaudyti

21 857 Lenkijos Respublikos piliečiai, iš jų absoluti

dauguma – karininkai.

Beje, kitų pavergtų kraštų

piliečiai taip pat buvo žudomi

Rusijos Kalinino, Charkovo

kalėjimuose ir kitur.

(keliamo į 2 psl.)

Lenkijos prezidento žūtis stiprina abiejų tautų solidarumą

(atkelta iš 1 psl.)

Pasmerktuosius čekistai įvardydo pagal sovietinį žargoną: „kapitalistų agentais, nacionalistais, žandarais, dvarininkais, žemvaldžiais, buožėmis, šnipais, sabotuotojais, fabrikantais, buržuaziniais valdininkais.“

Pritrūko politinės valios įvardyti genocido ir karo nusikaltimus

Rudajam ir raudonajam agresoriams susirėmus tarpusavyje ir Vermachtui užėmus dalį Rytų teritorijų, buvo aptiktą Katynės kapavietę. Vokiečiai sudarė tarptautinę komisiją, ištirusią kapavietę ir nustačiusią, kad Lenkijos karininkus sušaudė sovietiniai baudėjai. Egzilinė Lenkijos vyriausybė Londone dėl to nutraukė diplomatinius santykius su sovietais. Maskva griebėsi daugsyk išmégintu metodo – už komunistinio režimo padarytus nusikaltimus suversti atsakomybę kitiems. Vadinoji Burdenkos komisija įvykdė Kremliaus užduotį – sufabriko naujus argumentus ir Katynės aukų žudikais įvardijo nacių. Maskva laikėsi šios versijos iki 1990 metų. Trumpalaikiai demokratijos vėjai Rusijoje privertė Kremlį pripažinti, kad Katynėje komunizmo statybos labui pasidarbavo NKVD. Tačiau Rusijos generalinė prokuratūra pritrukė rytą arba jai nebubo leista Katynės masines žudynes įvardyti kaip karo ar genocido nusikaltimą.

Rusų disidentės Valerijos Novodvorskajos nuomonė

Lenkijos prezidentas L.Kačynskis su didele grupė valdžios ir visuomenės atstovų skrido į Katynę pagerbtį nužudytyjų Lenkijos kariuomenės karininkų atminimo. Lėktuvas prie Smolensko patyrė avariją. Žuvo skridusieji

pareigūnai ir visuomenės atstovai, išgulos nariai, iš viso 96 žmonės.

Žiniasklaidoje radosi daug spėlionių ir žūties versijų. Verta dėmesio rusų disidentės Valerijos Novodvorskajos nuomonė, paskelbta internte: „Bet Katynė-1 uždengė Katynė -2, o migla kaip alibi, geresnis nei vokiečiai. Įrodymų nėra ir nebus. Vietoj jų – mano absolutus įsitikinimas. Prezidentas Kačinskas buvo kaip krislas čekisto akyje, jis skalbė sovietinių telekanalai kartu su prezidentais Juščenka ir Saakašvili. Jis atskirkite iš karto už viską: už Gruzijos palaikymą, už tą herojiską reisą į Tbilisi; už stipendijas ir vietas universitetuose, paskirtas Baltarusijos studentams; už prieiglaudą čečėnų laidoms ir čečėnų pabėgėliams; už bandymą nuteisti Jaruzelskį; už antisovietizmą ir antikomunizmą; už orientaciją į Vakarus; už filmą „Katynė“; už klausimus Katynės tema; už aktyvų vaidmenį NATO. (...)“

Abipusiai naudingų santykų testinumo būtinybė

Katastrofos priežastys bus ištirtos nuodugniai. Disidentė V.Novodvorskaja sakė: „Aš nežinojau, kad lenkai susiruoše tokiam beprotiškam skrydžiui. Savo priešulėtuve, aplamdytame „Tu“, priešu suremontuotame jau po Kačinskio pergalės rinkimuose, be spaudos, be karių lėktuvų apsaugos, be kontrolės, apleistame kariuame aerodrome visiškai atsiduoti tam sioms čekistų jėgomis... Dabar suprantama, kodėl „Katynė“ paleido per televiziją; tai buvo kaip gabalėlis sūrio pelėkautuose.“

Reikia tikėtis, kad galimos diversijos tikimybė bus patirkinta ir išnagrindėta. Lietuvių strateginės partnerės Lenkijos vadovo L.Kačynskio dalykiškų, abipusiai naudingų santykų su Lietuva politika tikriausiai bus tēsiama. Tuo išsitikinsime po naujo prezidento rinkimų.

Edmundas SIMANAITIS

Dėmesio!

Gegužės 15 d. (šeštadienį) Vytauto Didžiojo universiteto salėje (S. Daukanto g. 28, Kaune) įvyks **LPKTS XVII ataskaitinis-rinkiminis suvažiavimas**. Delegatų registracija 8.30–10 val. Suvažiavimo pradžia – 10 val.

LPKTS valdyba

Vyriausybė pateikė ataskaitą

Balandžio 15 d. Seime Ministras pirmininkas Andrius Kubilius Seimui iš visuomenėi pristatė Vyriausybės 2009 metų veiklos ataskaitą. Tai ataskaita už tai, ką Vyriausybė atliko vienais iš sunkiausių metų per visą Nepriklausomybės 20-metį.

„Mūsų Vyriausybei teko nedėkingas uždavinys gelbėti šalį iš krizės, kokios nebuvo galbūt per visą Nepriklausomybę. Penkioliktoji Vyriausybė gali drąsiai pasakyti, kad sunkiausia šalies istorijoje krizė buvo suvaldyta – ant katastrofos slenkščio atsidiurė valstybės finansai buvo stabilizuoti ir į ateityį darbar galime žvelgti optimistiškai. Todėl šiandien yra gera prognoza atidžiau ir ramiau peržvelgti visus metus, ne tik varanti padarytus ir nepadarytus darbus, bet ir atsakyti į paprastus klausimus – kodėl pakliuvome į tokią krizę, kokią išvadas turime pasidaryti ir kokius ateities iššūkius turėsime įveikti.“

Pasak A.Kubiliaus, globalinės krizės poveikis Lietuvai gali būti palygintas nebe su blokada Nepriklausomybės aušroje – tik šikart Lietuvos ekonomiką blokavo ne Rusija, bet dėl globalinės krizės staiga žlugusios eksporto rinkos ir pernakt prapuolę pigūs kreditai. Praėjusių metų krizė – tai laikas, kai triukšmingai sproginėjo spartaus ūkio augimo metu susidarė burbulai statybose, nekilnojamo turto rinkoje, vartojime skolon – mažne visose svarbiausiose ekonomikos srityse.

Ekspertai pastebė, kad Baltijos valstybės globalinė krizė paveikė stipriausiai, jos patyrė giliausią nuosmukį visame pasaulyje. Prieš krizę Baltijos valstybių ūkiai sparčiai augo finansuojami lengvai prieinamų kreditų, todėl smukimas Baltijos valstybėse buvo kur kas didesnis, negu ES senbuviu, nes senosios Europos Sąjungos valstybės augo lėčiau ir nuosaikiau. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje per 2009 metus ekonomikos smuko vidutiniškai po 15 proc., tuo tarpu Vokietijoje ar Skandinavijos šalyse – tik po 5 proc. Kita palyginti didesnės krizės Baltijos valstybėse priežastis – Baltijos valstybių ekonomikos yra labai atviros, net 60 proc. bendrojo vidaus produkto yra pagaminama eksportui ir mūsų ekonomika žymiai mažiau nei didžiosios Europos valstybėse remiasi vidaus vartojimu. Užsidarius pagrindinėms mūsų rinkoms tiek Rytuose, tiek Vakaruose, mūsų eksportas taip pat labai sparčiai smuko žemyn.

Ministras pirmininkas paibrėžė, kad mūsų šaliai krizė galėjo būti ne tokia skaudi, jei ankstesnės Lietuvos vyriausybės būtų įsiplausiusios į

tarptautinių ekspertų perspektyvus, kad šalies ūkio ir geografiškas augimas neatitinka darbo našumo augimo, šalis ir jos gyventojai per daug priklaušomi nuo pigių kreditų: tiek verslas, tiek piliečiai, tiek valstybė gyvena ne pagal išgales.

Labai aiškus pavojaus signalas buvo išlaikavimo sužlugdytas euro įvedimas Lietuvoje. Šiandien akivaizdu, kad skirtingai nuo Estijos, ankstesnės vyriausybės nesirūpinė valstybės finansų rezervu, iki pat rinkimų leido milijardus (pavyzdžiu, vien per 2008 metus pensijos padidintos 30 proc. ir „Sodros“ biudžete padaryta milžiniška keilių milijardų litų „sklyé“, kurią lopoti teks dar ne vienerius metus) ir paliko penkioliktajį Vyriausybę prie „suskilusios geldos“ – iždas iššvaistytas ir kiauras, o skylių net nebandyta kamšti – išlaidžios valstybės struktūrinės problemas nė nepradėtos spręsti.

Kaip suvaldėme krizę?

2009 metais valstybė susidurė su neeiliniais iššūkiais, todėl sprendimai, kuriuos priėmė ši Vyriausybė, buvo neeiliniai. Pirmiausia jau 2008 metų pabaigoje reikėjo daryti viską, kad būtų išvengta staigaus biudžeto deficitu augimo dėl smunkančio ūkio drastiškai mažėjant biudžeto pajamoms. Tuo reikėjo rūpintis visus 2009 metus. Tam buvo iš esmės peržiūrėti viešieji finansai – išplėtus mokesčių bazę ir padidinus kai kuriuos mokesčius bei radikalai karpant valstybės išlaidas buvo užtikrinta, kad valstybės teikiamos paslaugos, iškaitant pensijų ir atlyginimų mokėjimą, nenutrūko né vienai dienai. 2009 metais įgyvendintos ir 2010 metais įgyvendinamos biudžeto konsolidavimo priemonės sudaro apie 9 proc. BVP. Tokiu būdu Vyriausybė pavyko biudžeto deficitą sumažinti iki 8,5 proc. BVP. Kitaip sakant, tai, ką opozicija veidmainiškai vadina „naktiniu mokesčių perversmu“, iš tikruju išgelbėjo Lietuvą nuo 17,5 proc. deficitu, tuo pačiu ir nuo tikro šalies bankroto.

Ekonomikos skatinimas

Svarbiausia ekonomikos skatinimo veiksmai 2009 metais buvo – verslo finansavimo galimybų išplėtimas, spartesnis ES struktūrinės paramos panaudojimas, eksporto ir investicijų skatinimas, verslo aplinkos gerinimas bei pastatų energetinio efektyvumo didinimas. Ekonomikos skatinimo plano paketas siekė iki 5 proc. BVP ir jis nedidino ir nedidina biudžeto deficitu, kadangi jo finansavimui naudojame Europos Są-

jungos pinigus.

Vyriausybei taip pat pavyko pasiekti tikrai gerų rezultatų įsisavinant Europos Sąjungos paramą. Pagal ES pinigų įsisavinimą esame ryškūs lyderiai tarp ES valstybių. 2007–2008 metais buvo pasirašyta sutarčių už 1 mlrd. 200 mln. litų ES pinigams įsisavinti, o vien per 2009 metus pasirašyta sutarčių papildomai už 10 mlrd. litų. Per 2007–2008 metus pinigų, jau atėjusių į Lietuvą ir paskirstytų Lietuvos, buvo tik 629 mln. litų, o per 2009 metus papildomai pasiekta, kad būtų įsisavinta 3 mlrd. 500 mln. litų.

2009 metų trečiamo ketvirtyste pasirodė ir pirmieji ekonomikos atsigavimo pozymiai: BVP šiek tiek kilo du paskutinius metų ketvirčius iš eile: 1 proc. 3 ketvirtį ir 0,5 proc. 4 ketvirtį.

Reikia pripažinti, kad daugiau būti rennovacijos programma, kaip verslo skatinimo priemonė, įgyvendinama lėčiau, negu tikėjosi Vyriausybė – iš dalies dėl to, kad nebuvo deramai įvertinti finansavimo iš ES šaltinių derinimo terminai, todėl kol kas planuotu tempu vyksta tik viešųjų pastatų apšiltinimas. Vyriausybė įsitikinusi, kad šiai metais renovavimas jausderamą pagreitį.

Sveikatos apsauga

Sveikatos apsaugos sistema po dešimtmiečių „nieko nedarymo“ politikos yra viena brangiausių mokesčių mokėtojams ir viena labiausiai atsilikusių lyginant su kitomis ES valstybėmis. Siekiant sukurti patikimą ir efektyviai veikiančią sveikatos priežiūros sistemą, 2009 metais parengti Lietuvos sveikatos sistemos pertvarkos metmenys, kuriais siekiama optimizuoti ligoninių sistemą.

Svarbu paminėti, kad sveikatos finansavime 2009 m. buvo įvestas Sveikatos draudimo mokesčis (atskirtas nuo gyventojų pajamų mokesčio), išplėstas sveikatos draudimo įmokų mokėtojų sąrašas bei sugriežtintą įmokų surinkimo kontrolę. Neįpaimant visų šiandieninių nesusipratimų, susijusių su šiuo mokesčiu, ir dėl to išaiškėjusių visos PSD sistemos spragų – yra pasiekta didelė pažanga. Žinau, kad vykdoma tinklo pertvarka susilaikia nemaižai pasipriešinimo ir tariaių ašarų, tačiau kurstydamai aistros, pertvarkos oponentai turėtų kalbėti apie kitą medaliopus – kiek kainuoja sveikatos apsaugos įstaigų pertekliaus išlaikymas ir kiek reikėtų dar sumažinti pensijas, kad išlaikytume esamą brangų – per brangų mokesčių mokėtojams – ligoninių tinklą“, – teigė Ministras pirmininkas.

(keliamas į 3 psl.)

Vyriausybė pateikė ataskaitą

(atkelta iš 2 psl.)

Socialinė politika

Socialinėje sferoje krizė ir būtinybė judėti gyvenimo link privertė Vyriausybę mažinti socialinės paramos išlaidas taip, kad mažiausiai nukentėtų pažeidžiamiausios gyventojų grupės, kartu ieškoti būdų subalansuoti socialinės apsaugos sistemos pajamas ir išlaidas. Deja, socialinė apsauga lig šiol yra viena brangiausiai mokesčių mokėtojams kainuojančiu sričiu, o ankstesnės Vyriausybės, gyvenusios iliuzijoms, kad ekonomikos augimas tėsis amžinai, nepajudino ne pirsto, kad optimizuotų išlaidžią, brangią ir neveiksmingą sistemą.

Deja, lengvų sprendimų apliestante socialinės apsaugos ūkyje nebuvo ir nenoromis teko daryti kai kuriuos labai skausmingus veiksmus. Balansuojant pinigų rauslus bei Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą, 2008 metų pabaigoje ir 2009 metais buvo priimti šie sprendimai: išplėstas asmenų, draudžiamų socialiniu draudimu, ratas (pradėta drausti ūkininkus, asmenis, gaunancius pajamas pagal autorines sutartis ir sporto ar atlikėjo veiklos, peržiūrėtas savarankiskai dirbančių asmenų draudimas); sumažintas imokos į pensijų fondus tarifas, priimtas Socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinasis įstatymas, kuriuo dvejus metus bus perskaičiuojamos socialinės išmokos. Tai buvo labai sunkūs sprendimai.

Baigdamas jis rimtai ir juokais sakė: „Krizės valdymas eina į pabaigą – prasideda Lietuvos ateities kūrimas ne švaistūniškos saviapgaules, bet rūsčios tikrovės ir realių bei ilgalaikių galimybų pagrindu. Šiandien Vyriausybėje jau pradedame svarstyti 2011 metų Vyriausybės veiklos strateginius prioritetus. Kaip žinia 2011 metais svarbiausias mūsų prioritetas bus laimeti Europos krepšinio čempionatą čia, Lietuvoje. Esu įsitikinęs, kad Lietuva gali ir turi laimeti ne tik krepšinio čempionatą. Mes galime ir turime laimeti globalioje konkurencijoje, pasaulinės pažangos lenktynėse. Vyriausybė tam ir émési burti stipriaujant Lietuvos intelektą į Pažangos Tarybą, kad nubréžtume Lietuvos Pažangos strategiją iki 2030 metų. Tikiu, kad pagrindiniu tokios strategijos moto taps paprasitas žodis – „NEBIJOKIME“.

„Tremtinio“ inf.

Gegužės 9-ąją – sovietinės kariuomenės veteranų paradas

Komentaras

Balandžio 20 d. Tévynės sajungos–Lietuvos krikščionių demokratų narys, Vilniaus miesto meras Vilius Navickas žiniasklaidoje pareiškė esą drausti Antrojo pasaulinio karo veteranams gegužės 9-ąją Vilniaus centre rengti eitynes ir taip paminti Pergalės dieną motyvo néra. Tokio leidimo šiais metais paprašė Rusų sąjunga, rengianti gegužės 9-osios minėjimą. Tiesa, leidimą eitynėms išduosianti miesto savivaldybė veteranams siūlys eiti ne Gedimino prospektu, kaip pageidauta, o kitomis gatvėmis. Taip pat veteranai negalės naudoti sovietinės simbolikos.

Pirmą kartą per 20 Nepriklausomos Lietuvos metų netik nacius sumušusios, bet ir Lietuvą okupavusios bei Lietuvos gyventojų naikinimą ir trėmimą vykdžiusios svetimos šalies kariuomenės veteranai žygiuos Lietuvos sostinės gatvėmis. Né prie vienos kitos valdžios tokį paradą néra buvę – kasmet šie veteranai pagerbtii žuvusiųjų Antrajame pasauliniame kare rinkdavosi Antakalnio kapinėse. Dabar, kai šalį valdo TS-LKD dominuojanti koalicija, kai Ministras pirmmininkas ir sostinės meras – TS-LKD atstovai – mados keiciasi.

Tiks tylia nostalgija tegallima prisiminti dabar jau kadiciją baigusio Prezidento Valdo Adamkaus ryžtingą sprendimą nevykti į Maskvą Kremliu švēsti 60-ųjų Antrojo pasaulinio karo baigties metinių. O kiek buvo dėta pastangų, kiek diplomatinių

iečių sulaužyta, kokio nepastenkinimo iššaukta, – ir kokia dabar viso šito politinio virazo prasmė? Juk nuo šiol lietuviams neberekės trenktis į Raudonąjį aikštę minėta progą. Nuo šiol ir pas mus bus organizuojami militaristiniai veteranų paradas. Gegužės 9-ąją – Antrojo pasaulinio karo pabaigą ir karo prieš Lietuvos ginkluotąjį rezistenciją simbolinę pradžią žymintį dieną – okupacinės kariuomenės veteranai maršiuos Vilniaus gatvėmis (tiesa, ne Gedimino prospektu – tai bent paguoda!). Ir ne tik. Dar didžiuosiuose Lietuvos miestuose okupacinei Raudonajai armijai deginsime amžinąjį ugnį, džiaugsimės Maskvos mero rūpesčiu restauruotomis sovietinių karių ir kitų simbolių statulomis Vilniaus centre. Laikui bégant bus sugalvota ir daugiau žyvarenybių mūsų nuobodžiai kasdienybei pajvairinti.

Jau pabodo kritikuoti Vilniaus miesto merą ir Tarybą – akivaizdu, kad čia jokia vertinė politika nevykdoma, o didžiausią valdžią turi koks nors biurokratas administracijos direktorius ir pragmatiniai interesai, kai už piniginę paramą vienokiam ar kitokiam miesto valdžiukės projektui beregint atsisakoma Nepriklausomos Lietuvos idėjų, laisvės principų, orios, save gerbiančios Europos valstybės sostinės laikysebos.

Vien tik apmaudas ima, kai pagalvoji, kaip lengvai buvo išduoti vilniečiai, sumanę simboliškai paremti komunistinės Kinijos okupuotą Ti-

betą, Tibeto vardu pavadinant vieną mažutį Vilniaus skverelį Užupio rajone. „Juk Dalai Lama pirmasis pripažino Lietuvos Nepriklausomybę. Jis yra Užupio (užupiečiai save vadina „respublika“) garbės pilietis!“ – tvirtina Tibeto skvero iniciatorai, jau ni, laisvę mylintys Nepriklausomos Lietuvos piliečiai. Jiems tai atrodo labai svarus argumentas. Vilniaus miesto valdžiai svarnesnė atrodo komunistinės Kinijos ekonominė galia, galinti patrupinti ir jiems. O komunistinis Kinijos režimas nenori, kad kas nors pasauluje minėtų jos okupuotą Tibetą. Ir komunistinės Kinijos norai Lietuvos sostinės valdžiuoja – lyg įsakymas. O ją rinkusiu vilniečių norai – lyg rausvos drambluko svajonės – išlieka kažkokioj pasakų ir fantazijų dimensijoje, bet ne šiandieninėje Lietuvoje.

Tačiau besipirkiant valdžios neigaluom būtų nesąžininga nepastebėti ir kito viso šio reikalo aspekto. Kai šalį valdė buvę komunistai, vėliau transformavęsi į socialdemokratus, niekam nekildavo mintis prašyti leidimo sovietinės kariuomenės veteranams rengti paradas gegužės 9-ąją. Niekas neprašyda žiebtį amžinųjų ugniių sovietinei kariuomenei pagerbtii. Dabar, kai valdžią turi dešinieji, tokie prašymai – kaip iš gausybės rago. Tai reiškia tik viena – kad opozicijoje esančios kairiosios jėgos nori susikvitinti savo ideologinę veiklą, įsiteikti kairiųjų elektoratui ir taip stiprinti savo politinę potenciją, kurios pri-

reiks per kitus rinkimus. Kitą vertus, tokie prašymai yra kontraversiški ir labai tinka provokacijoms rengti, kad dešiniųjų valdžią būtų galima kompromituoti net tarptautiniu mastu. Trečia, tokie prašymai – lyg lakmuso popierėliai, parodantys, ar dešinieji valdžioje turi politinės valios ar ne. Moka atsakyti ir apginti dešiniųjų vertėbes ar ne. Dabar matome akivaizdžiai nemoka. Neturi nei valios, nei patirties valdžioje, kad sugerbėtu suvaldyti situaciją.

Tiesa, ne visi dešinieji politikai, užgulti valdžios, yra praradę ideologinę orientaciją. Balandžio 20 d. Seimo Tévynės sajungos–Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos seniūno pavaduotojas Kęstutis Masiulis pareiškė griežtą „NE“ sovietiniams ritualams. Jis kreipėsi į Vilniaus merą Vilių Navicką, reikalaudamas net nesvarstyti galimybės rengti Vilniuje Pergalės dienos eitynes. „Tokie svarstymai – tai tarsi spūvis į veidą mūsų istorijai, mūsų partizanų, visų pokario rezistentų atminimui“, – piktinosi K. Masiulis.

Pasak frakcijos seniūno pavaduotojo ir Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto nario, eitynėse sunku išvengti provokacinių sovietinių simbolių naudojimo, o po tokių provokacijų galima tikėtis šių veiksmų eskalavimo net tarpmalstybiniu lygiu.

„Mane glumina tai, kad per 20 Nepriklausomybės metų pirmą kartą norima išduoti leidimą tokiomis eitynėmis. Tai klaida, kuri gali turėti labai rimtas pasekmes“, – teigė Kęstutis Masiulis.

Tikėkimės, kad sveiko proto balsas bus išgirstas.

Ingrida VĖGELYTĖ

Pavasaris, talkos ir ne tik...

(atkelta iš 1 psl.)

Pasiūlėme sutvarkyti Marijampolės Ramybės parką. Mokiniai, prisimindami susitikimus su Laisvės kovos dalyviais, mielei sutiko. Šią vietą ypač pamėgo miesto jaunimas. Kiekvieną dieną čia juos galima sutikti, nuo Šešupės kranto besigérinčius gražia panorama, besišnekučiuojančius. Ne vienas iš jų, ko gero, paskyręs ir pirmajį pasimatymą... Tačiau ne kiekvienas žino, kodėl ir kam buvo pastatyti koplystulpiai, ką Žemelė slepia, kiek žmonių kaulelių pri-glaudė, kokie kraupūs įvykiai čia vyko sunkiaisiai poka-

rio metais... Ne dažnas susi-masto, – čia galbūt guli kas nors iš jo artimųjų.

Balandžio 14 dieną mokiniai, atėję su mokytojomis Regina Agurkiene ir Rasa Martinkevičiene, sugužėjo į Ramybės parką. I talką mokinukus atlydėjo ir keletas tévelių, taip pat ir jaunesni broliukai ir sesutės. Prie talkos geranoriškai prisidėjo ir Marijampolės kolegijos studentė Regina Ričkutė, šiuometu Petro Armino mokykloje atliekanti pedagoginę praktiką. Mokytojos visus supažindino su Ramybės parko istorija. Daugelio širdes giliai sujaudino išgirs-

ti pasakojimai. Netrukus viisi susikaupę ēmési tvarkytis aplinką, rinkti šiukšles. Tvarkydami prie kapo – paminklo nežinomam Lietuvos partizanui, laikesi rimties, tarytum liesdamiesi prie nežemiškos paslapties... Jaunystė, veržli energija darė savo – po visą teritoriją pasklidio klegesys, šurmulys. Maloniai pavarge, bet išdidžiai nusiteikę, atlėkę labai svarbų darbą, jauni mas grįžo į mokyklą.

Tikime, jog tokios talkos ne tik puošia Lietuvą, bet ir turi įtakos besivystančioms asmenybėms, formuojant jų pasaulėžiūrą, psichologiją,

požiūri į supančią aplinką, žmones. Tai jautėsi jau kitą dieną, kai mokiniai, susirinkę į klases, mokytojas apibėrė klausimais apie Ramybės parko istoriją. Buvo aišku, jog mokiniai, parėję po talkos, įspūdžiais dalijosi su téveliais, seneliais ir jiems kilo klausimų: „Kodėl, kodėl, kodėl...“

Mes pritariame ir palai-kome aplinkos tvarkymo akciją „Darom'10“. Džiaugiamės, jog Lietuva turi perspektyvų jaunimą, be-sirūpinantį, kokia jų šalis bus ateityje.

LPKTS Marijampolės filialo taryba

(atkelta iš 1 psl.)

Pastarasis vadovavo legendinės Kauno sporto halės statybų. Rezistencinėje kovoje plačiai dalyvavo ir jaunimas, gimnazistai, iš kurių galima paminėti Lietuvos prezidentą Valdą Adamką, prezidento Kazio Griniaus sūnų Liūtą Grinių, architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio sūnų, gestapo politinį kalinių, ilgametį Pasaulio lietuvių bendruomenės pirminką Gabrielių Žemkalnį.

Vienas iš rezistencijos vadovų buvo ir mano Tėvas teisininkas Izidorius Kurklietis, vienas iš LLKS steigėjų ir vadovų, Laikinosios Vyriausybės teisingumoviceminsistras, pogrindinių leidinių redaktorių. 1944 metų balandžio pa-baigoje prasidėjo antinacinio pogrindžio vadovybės areštai, buvo suimti 27 rezistentai, beveik visa pogrindžio vadovybė, tarp jų ir Klemensas Bronius, Adolfas Damušis, Izidorius Kurklietis, prof. Juozas Vėbra, Gabrielius Žemkalnis. Visi jie buvo apkaltinti valstybės išdavimu (Hochverrat) ir turėjo būti teisiami Volksgerichto teismo – aukščiausiojo politinio nacistinės Vokietijos teismo. (Jame buvo teisiami ir pasiekėsi prieš A. Hitlerį dalyviai.) Iš jo buvo vienintelis kelias – į kartuves. Artėjant frontui nacių kalinius ir jų bylą perkélé į Rytpūsius. Ten byla buvo subombarduota ir sudaroma iš naujo. Po to ka-

Vokiečiai pagerbė lietuvių antinacinės rezistencijos dalyvi

liniai buvo perkelti į Berlyną ir į Bayreuthą, kur 1945 m. gegužė turėjo įvykti teismas. Neatlaikės kankinimų, šalčio ir bado, 1945 m. kovo 30 dieną Izidorius Kurklietis mirė. „Aš jį sutikau porą dienų prieš mirtį ambulatorijoje, jis buvo sutięs ir akys visai užgesusios. Mačiau, kad jo valandos suskaitytos, tačiau man atrodo, kad jis jau buvo peržengęs gyvenimo slenkstį... Aš jį šnekinau, bet jis vargu ar viską suprato. O po poros dienų sužinojau, kad jis jau miręs“, – iš politinio kalinių Povilo Žičkaus laiško.

„...Gabriukas (Gabrielius Žemkalnis, – R. K.) jį matė 3 dienos prieš jo mirtį... Kitame kiemo krašte buvo grupė kalinių, tarp kurių ir Kurklietis. Kurklietis staiga atsiskyrė nuo savo grupės ir kaip užhipnotizuotas pradėjo eiti prie duonos vežimėlio. Jis atrodė labai išbadėjęs ir jam buvo vienai nesvarbu, ar jį muš, ar kądarys. Duonos! Gabriuką nuvarė į darbą ir jis Kurklietis daugiau nebemate,“ – iš A. Karazijienės laiško architektui V. Landsbergiui-Žemkalniui.

Balandžio 14 dieną į miestą įžengė amerikiečiai.

Suėmė Tėvų naciai Mama liepė išsikraustytį iš miesto. Ją į savo vasarnamį Kačerginėje priėmė architektas Vy-

tautas Landsbergis-Žemkalnis ir jo žmona gydytoja Ona Jablonskytė-Landsbergienė. Jų sūnus buvo toje pačioje politinių kalinių grupėje. Architektas, gelbédamas sūnų, sekė paskui šią politinį kalinių grupę per visą Vokietiją iki pat Bayreutho. „Karui Bayreuthe pasibaigus, po kelių dienų politinį kalinių grupę, tarp jų ir aš, pareikalavome iš kalėjimo administracijos palaidoti politinį kalinių Izidorių Kurklietį Bayreutho kapinėse su katalikiškomis apeigomis. Nedelsiant kalėjimo administracija tą ir padarė. Palaiakai buvo sutvarkyti, sudėti į karstą ir kalėjimo kapeliono atlydėti į Bayreutho kapines. Laidotuvėse dalyvavo mūsų kalinių grupė ir viena lietuvių šeima į iškilmingą mano Tėvo 65-ųjų žūties metinių pamėjimą. Paminėjimo ceremonija įvyko kovo 30 dieną I. Kurklietio palaidojimo vietoje, Šv. Georgo karių kapinėse. Dalyvavo minėti vadovai ir atstovai, taip pat dalyvavo Baireutho miesto oberburmistras ir kiti žinomi miesto valdžios ir kultūros atstovai. Lietuvai atstovavo taip pat ir Europos parlamento nario prof. Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, Hochverrat: Valstybės išdavimo byla 1944–1945 m.)

Grįžęs iš Australijos 1960 metais architektas Vytautas Landsbergis-Žemkalnis apskankė mus su Mama, daug paskojo apie paskutines mano

Tėvo gyvenimo dienas. Vėliau Mama už jo ištekėjo ir jis tapo mano antruoju Tėvu.

Šių metų pradžioje sužinau, kad Bayreutho miesto valdžia – oberburmistras dr. Michael Hohl, FEK (Fördergesellschaft für Europäische Kommunikation) organizacija (pirmininkas Peteris Verbata) Niurnberge ir Bayreutho miesto Prekybos ir pramonės rūmai (IHK) (pirmininkas dr. Hansas Kolbas) kviečia mane su šeima į iškilmingą mano Tėvo 65-ųjų žūties metinių pamėjimą. Paminėjimo ceremonija įvyko kovo 30 dieną I. Kurklietio palaidojimo vietoje, Šv. Georgo karių kapinėse. Dalyvavo minėti vadovai ir atstovai, taip pat dalyvavo Baireutho miesto oberburmistras ir kiti žinomi miesto valdžios ir kultūros atstovai. Lietuvai atstovavo taip pat ir Europos parlamento nario prof. Vytautas Landsbergis-Žemkalnis. Mūsų, lietuvių, grupė sugiedojo „Tautišką giesmę“. Skambėjo iškilmingai ir jaudinamai.

Kartu su Izidoriaus Kurklietio pagerbimu minėjimo šeimininkai suorganizavo išsamią kultūrinę ir dalykinę programą. Jos metu aplankėme Richardo Wagnerio ir Franco Listo muziejus, taip

patir Richardo Wagnerio operos teatrą. Vyko Jūratės Landsbergytės, prof. Vytauto Landsbergio ir žymaus Bayreutho festivalio smuikininkų kvarteto koncertai. Aplankėme Teisingumo rūmus ir kalėjimą, kuriame buvo kalinami lietuvių politiniai kaliniai. Viešnagės metu europarlamentarui prof. Vytautui Landsbergiui Niurnbergo organizacija FEK įteikė „Laisvės žiedą“. Šis žiedas yra skirtas už veiklą kuriant ir vienijant Europą. Jame pavaizduota Laisvės statula. Žiedas numeruotas ir šio žiedo numeris yra pirmas. Vokiečiai akcentavo, kad kol kas jie nemato kam būtų galima skirti antrajį apdovanojimą.

Dalykinuose pokalbiuose, vykusiuose miesto Rotušėje ir kitur, dalyvavo Kauno prekybos ir pramonės rūmų generalinis direktorius Vytautas Šileikis, Lietuvos ambasados Vokietijoje pramonės ir komercijos atašė Liutauras Labanauskas. Vokiečių verslininkai ieško galimių investuoti Lietuvoje. Bayreutho miesto IHK delegacija, vadovaujama dr. Hanso Kolbo, gegužę lankysis Lietuvoje. Tikimės sėkmingo ju vizito.

Kelionės Vokietijoje metu mus lydėjo žmonių šiluma, pagarba ir apgailestavimas dėl senų praeities žaizdų. Visi išreiškė viltį, kad tai daugiau nebepasikartos.

**Regimantas I.
KURKLIETIS**

Dėl dviejų procentų gyventojų pajamų pajamų mokesčio paramos

Rekomenduojame, kad gyventojai, pildydami prašymus pervaesti iki 2 procentų pajamų mokesčio sumos Lietuvos vienetams, pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą turintiems teisę gauti paramą (forma FR0512) ir norėdami skirti paramą filialui, 10 laukelyje turėtų nurodyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sąjungos kodą (kodas 300032645), o 15 laukelyje įrašyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sąjungos filialo* atsiskaitomosios sąskaitos numerį (FR0512 formos pildymo taisyklės). Atlirkus skaičiavimą pagal pateiktus prašymus paskaičiuota suma bus pervaestą pagrindinės įmonės sąskaitą, tačiau kreipiantis į VMI galima bus išrašyti pažymą apie sumų pervadimą pagal prašymuose nurodytas sąskaitas.

* - kiekvienas, norintis paremti, 15 laukelyje įrašo savo filialo atsiskaitomosios sąskaitos numerį, kurį galimas sužinoti tik savo filialo būstinėje.

1. Atviras kodas	2. Nuo kurių Lietuvos gyventojų pajamų	3. Nuo kurių gyventojų pajamų	4. Mokesčiai	5. Elektroninio pajamų apimtis	F R 0 5 1 2	Var. 01 0 1
6. Mokesčiai skaičiavimai	7. Pavyzdys	8. Elektroninė pajamų apimtis	9. Pavyzdys	10. Elektroninė pajamų apimtis	11. Elektroninė pajamų apimtis	12. Elektroninė pajamų apimtis
13. Banko pajamų skaičiavimai	14. Banko kodas	15. Atviras kodas	16. Atviras kodas	17. Atviras kodas	18. Atviras kodas	19. Atviras kodas
20. 0 0 0 0 3 2 6 4 5 1	21. LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGA	22. LAISVĖS AL. 39, LT-44309, KAUNAS	23. 7 0 4 4 0	24. L T 1 9 7 0 4 4 0 6 0 0 0 4 2 5 8 3 6 5 16	25. 6 1 8 6 0 3 0 2 9 5 1 2 9	26. 2 9 6
27. Pajamų skaičiavimai	28. Pajamų skaičiavimai	29. Pajamų skaičiavimai	30. Pajamų skaičiavimai	31. Pajamų skaičiavimai	32. Pajamų skaičiavimai	33. Pajamų skaičiavimai

Partizanų Motinos

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Ona Balsienė (1896–1971)

Onutė Zizaitė ir Zigmas Balsys (1896–1945) susituko labai jauni. Gyveno Kluoniškio k., Zapyškio valsč., triūsė 5,5 hektaro ūkyje smėlėtoje panemunės žemėje. Pradžioje ne skurdas šeimą kankino: vienas po kito mirė keturi jų kūdikiai. Vytautas, gimęs 1923 metais, – vyriausias tarp užaugusių Balsių vaikų, po jo Zigmas, gimęs 1925 metais, Viktoras, gimęs 1927 metais, ir jaunelis Kazimieras, gimęs 1930 metais. Jie buvo didelis Motinos džiaugsmas. Didėjant šeimai, tévelis tapo miško medžiagos rangovu, samdydavo meistrus, pagalbinius darbininkus ir statydavo kaukiečiams medinius namus.

1944 metų vasarą Vytautas ir Zigmantas gavo šaukimus į sovietinę armiją. Tévas pavarė popierius, palingavo galvą ir pasakė: „Geriau žūti savo gimtinėje nei svetimoje žemėje“. Motina jų sprendimui pritarė.

Vieną dieną su téveliu vairai prie skiedryno išsikasė bunkerį, uždengė rąstais ir lentomis, užkasė žemėmis, paskleidė skiedras, išrengė ir užmaskavo jéjimą taip, kad nesimatytų. Kai po kaimus važinėdavo baudėjai, ieškodami rekrūtų, sunkiausiai jautėsi Motina...

Rugsėjo mėnesį Lietuvos kariuomenės puskarininkis Jonas Misevičius suorganizavo Tauro apygardos 36 partizanų būri, į kurį išstraukė ir broliai Balsiai.

1945 metų vasario 25 dieną būrio vadas Vytautui Balsiui-Uosiui, Juozui Misevičiui ir Kazui Bieliauskui įsakė nuvykti į Alfonso Arlauskio būrio stovyklavietę Žiemelyje, tarp Pažerės ir Ezerėlio, ir perduoti voką. Paskui jie patraukė į stovyklavietę, kur slapstėsi Viktoras Liktoraitis su Petru Morkūnu. Ją surado už 3 kilometrus, šlapioje vietoje, tad čia partizanai buvo susirentę ne bunkerį, o žeminę. Vos Vytautui ižengus į žeminę, prasidėjo baisus šaudymas: tai NKVD kareivai pradėjo atakuoti partizanų poziciją. Pirmas iš žeminės išsoko Viktoras Liktoraitis, bet prie durų buvo kulkų suvarpytas. Tokio paties likimo sulaukė ir Petras Morkūnas. Tik Vytautui Balsiui po uraganinė ugnimi tarp žuvusiu kūnų sužestam pasiekė prasliaužti į nuošalesnę vietą ir pradėti atsišaudyti. Netikėtai į pagalbą atėjo A. Arlausko partizanai. Kova vyko visą dieną, sovietai, taip ir neužemė stovyklos, susi-

rinko nukautus kareivius ir pasitraukė. Mūšyje žuvo partizanų būrio vadas A. Arlauskas ir dar 16 partizanų. Sužeista Vytautą nunešė į Drapakampio stovyklą. Čia be tinkamos gydymo prasidėjo trijų mėnesių kova už gyvybę. Nebuvo tvartvė, vaistų... Tvarstė drobiniais skudurais, mirkę juos perokside, tepė žaizdas „Rivanoli“. Plovė tvartvės, džiovino, vėl bintavo. Apie Vytauto sužeidimą nutarė Motinai nieko nesakyti, tačiau Ji, pamaciusi kraujuotus sūnaus baltinius, viską suprato.

Vytautui dar besigydant, stovyklavietėje pasirodė trys partizanai: Jurgis Čeičys, Aleksandras Jansonas ir trečias, pasivadinęs Šoferiu, deja, MGB agentas. Sakė esąs nuo Šiaulių, buvō gerai ginkluotas, mokėjo gražiai kalbėti. Pirmą kartą Vytautas, lažda pasiramstydamas, lydimas penkių partizanų, patraukė téviškė link. Labai norejė pamatyti Mamą, nuraminti, kad jis gyvas. Mama, pamaciusi sūnų gyvą, verkė iš džiaugsmo, išbučiavo, išglostė.

Birželio 12-osios vakare grupė partizanų iškeliavo į Pavilkijos pusę, pakeliui užsuko pas Balsius ketindami kiek pailsēti. Išstatė sargybą, pavalgę, atsipalaikavo. Bet nelaimė buvo čia pat: ankstyvą sodybą apsupo kareiviai. Jie pradėjo šaudyti iš padegamajų kulkų, padegė trobesius. Tuo metu sodyboje buvo 12 partizanų. Deja, penki iš jų žuvo mūšyje – Viktoras Balsys, Aleksas Jansonas, Jonas Vaidelis, Viktoras Šliūskis ir Viktoras Šidiškis... Onai ir Zigmui Balsiams, kaip ir dar 7 partizanams, pavyko iš sodybos pasitraukti. Tada Motina išejo gyventi pas svetimus, tévas – partizanauti. Tuo metu jauniausias sūnaus Kazimieras mokėsi Kaune. Aštuoniolikmetis liko be tévelių, brolių ir paramos, tik su baime, kad bet kada gali į jo nuomojamą kambarėlio duris pasibelsti kagėbistai. 1948 metais, kai jaunuolis gyveno Jurbarke ir dirbo amatų mokykloje fizinio lavinimo mokytoju, suė-

mė saugumas. Mušė labai žiauriai, metaliniais žiedais laužė galvą, klausinėjo apie brolius. Mirtinai sužalota paleido į nuomojamą kambarėli. Ten jaunuolis ir mirė. Slépdami kruvinus darbus, įsakė į mirties liudijimą išrašyti, kad mirė nuo ligos – plaučių pleurito. Taip jie teigė ir Onai Balsienei, kai ji nuvažiavo į Jurbarką ieškoti sūnaus...

1945 metų rugpjūčio 25 dieną Drapakampio stovyklajo 21 partizaną vėl užpuolė kareivai. Mūšyje žuvo Zigmantas Balsys ir Jurgis Čeičys. Motina suvaikaisi ir giminėmis ieškodami vyro palaikų išvaikščiojo apylinkių miškus. Deja, ir šiandien nežinoma, kur palaidotės šis žmogus. Nuotraukos Motinos sveikata suslubavo, tačiau sirgti ir gulėti lovoje dažnai nebuvė kur...

Zigmantas Balsys buvo nuteistas ir kalėjo lageryje, gyveno tremtyje Džezkazgane. Vytautas Balsys-Uosis, Žiemkelio ir Drapakampio kautynių dalyvis, 1948 metais suimtas, kalėjo, buvo tremtyje.

1948 metų gegužės 22 dieną kareivai ir stribai atvyko į Kluoniškio kaimą pas Vizgaičius šią šeimą ištremėti į Siberią. Deja, tuo metu šioje sodyboje glaudėsi ir Ona Balsienė. Moteris jau ilgą laiką sirguliavo, nevaikščiojo. Ji nieko neturėjo, ką galėtų pasiimti į ilgą kelionę. Išgelbėjo Vizgaičiai, jų prižiūrėdami iki pat Irkutsko. Ten moterį išvežė į senelių namus. Kiek sustiprėjusi Ona Balsienė priglaudė vėtos mokytojų šeima. Jiems moteris padėjo šeimininkauti namuose ir prižiūrėjo jų du vaikus.

1956 metais Vytautas ir Zigmantas išejo iš lagerių. Jiems reikėjo dar 10 metų būti tremtyje Džezkazgane. Visa laimė, kad pas sūnus iš Irkutsko leido atvykti Motinai. Taip jie tremtyje išgyveno iki pat 1966 metų. Taigi Ona Balsienė tremtyje išbuvo ištisus 18 metų.

Gržusiams į Lietuvą Balsiams gyventi čia neleido. Reikėjo ieškoti išeities. Zigmantas, I grupės invalidas, išvažiavo į Marijampolę. Sūnus Vilius bandė emigruoti į Švediją, bet buvo sugrąžintas, ir su tévu kagiebistų psichologiskai sužaloti.

Motina gyveno sūnaus Vytauto šeimoje. 1971 metais Kaune, Pilies gatvėje, Ona Balsienė buvo partrenkta ir mirtinai sužalota automobilio. Palaidota Romainių kapinėse.

Dimisijos majoras Vytautas Balsys – atkurto LLKS štabo viršininkas apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėju savanorių (2001 metais) bei Lietuvos nepriklausomybės (2000 metais) medaliais ir Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžiumi (2000 metais).

Pastatykime paminklą Motinai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sajunga rengiasi pastatyti Kovotojų, žuvusių už Lietuvos Laisvę, Motinos paminklą Kauno buvusiose senosiose kapinėse.

Prie šio paminklo pastatymo galite prisidėti ir Jūs, Jūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai, norim paaukoti sumą pervesdami į **Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sajungos DNB NORD banko saskaitą Nr. LT864010042501566754**. AB DNB NORD bankas, Kauno skyrius, banko kodas AGBLLT2XXXX, SWIFT kodas, adresas: **Laisvės al. 86, LT-44250 Kaunas**.

Dékojame paaukojusiems:

Elenai Mozerienei – 50 litų,
Marijai Yrai Balčikonytei – 100 litų,
Jeonui Butkui – 100 litų,
Stasei Gustaitienei – 100 litų,
Stasiui Šakai – 100 litų,
Vytui Miliauskui – 200 litų.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša

Kaip sujungė šeimą...

Daug lietuviškų vietovių iki šiol likę už valstybės ribų...

Kapčiamiesčio mišku gilumoję buvo lietuviškas Kuodžių kaimas, išsidėstęs abipus Maros upės. Po Nepriklausomybės kovų nubrėžus vadinančią demarkacijos liniją Maros upė atskyrė Lietuvą ir Lenkiją. Lietuvos pusėje liko apie 20 sodybų, anoje pusėje – kiek mažiau. Nors anos pusės kaimo gyventojai tebelankydavo bažnyčią Kapčiamiestyje, bet po truputį pradėjo naudoti lenkų kalbą ir lenkėti. Pasitaikė ir priešingų reiškiniai – likę Lietuvos pusėje nutautėjė Kapčiamiesčio valsčiaus kaimai: Bugieda, Varviškė, Sventojanskas, šiuo metu sulietuvėjo. „Anos pusės“ Kuodžių kaimui teko nepavydėtina dalia: 1939 metais tos vietas buvo prijungtos prie Vokietijos, o nuo Antrėjo pasaulinio karo atiteko Baltarusijai.

Kuodžių kaimo pusėje gyveno Mykolo ir Vlados Miškelių šeima, išauginusis septynis vaikus. Jiems priklausė 23 hektarai žemės. Net 15 hektarų iš to ploto buvo Lenkijos pusėje, bet tai nesudarė kliūčių naudotis žeme. Kaime buvo tiltas per upę, ir ūkininkai, kurių žemės buvo kitoje pusėje, gavė leidimus vykdavę persieną ir savo žemę dirbdavę.

Lietuvoje likusioje Kuodžių kaimo pusėje gyveno Mykolo ir Vlados Miškelių šeima, ką daryti su S. Niekas ne norėjo imtis atsakomybės spręsti to žmogaus likimą ir S. buvo paliktas ramybėje.

1948 metų gegužės 22 dienos išvakarėse Miškeliams iš Kapčiamiesčio pranešė, kad rytoj – trémimas. Beveik visa šeima pasisilėpė pas kaimynus, namuose liko tik Motina ir suaugęs sūnus Juozas. Ryto V. Miškelienė atsikėlė paleisinti vištus perekšlės ir pamatė ginkluotus svečius. Jų priėšakyje buvęs Kapčiamiesčio stribų viršininkas (tarp kitų – Miškelių giminaitis) Motiną ir sūnų sunkvežimiui išgaubėnį Šeštokų geležinkelio stotį. Tuokart iš Kuodžių dar išvežė Jono Matulevičiaus šeimą. Ištremta Miškelių šeimos dalis atsidūrė Krasnojarsko krašto Maklakovo gyvenvietėje, prie Jenisejaus upės.

(keliamas į 6 ps.)

Feliksas Antanas Miškelis

vadas kartą paklausė Miškelių, ką daryti su S. Niekas ne norėjo imtis atsakomybės spręsti to žmogaus likimą ir S. buvo paliktas ramybėje.

1948 metų gegužės 22 dienos išvakarėse Miškeliams iš Kapčiamiesčio pranešė, kad rytoj – trémimas. Beveik visa šeima pasisilėpė pas kaimynus, namuose liko tik Motina ir suaugęs sūnus Juozas. Ryto V. Miškelienė atsikėlė paleisinti vištus perekšlės ir pamatė ginkluotus svečius. Jų priėšakyje buvęs Kapčiamiesčio stribų viršininkas (tarp kitų – Miškelių giminaitis) Motiną ir sūnų sunkvežimiui išgaubėnį Šeštokų geležinkelio stotį. Tuokart iš Kuodžių dar išvežė Jono Matulevičiaus šeimą. Ištremta Miškelių šeimos dalis atsidūrė Krasnojarsko krašto Maklakovo gyvenvietėje, prie Jenisejaus upės.

Albinas SLAVICKAS

Jauna kalinė

*Jauna kalinė būdama
Kartą saldžiai užmigau,
Saldų sapnų sapnuodama
Savo tėvelius mačiau...*

„Daina – mano gyvenimo palydovė, draugė ir svajonė, pakelianti dvasią, raminanti, zavinti, leidžianti suprasti, ko trūksta dvasiniams pašauliui,“ – sako buvusi Sibiro tremtinė Danutė Kubiliūtė-Liutkevičienė.

Švęsdama savo dvidešimtmetylį Danutė pateko į GULAGO salyną – už meilę tėvynei, pagalbą žmogui. Su pašnekove nuklydome į pokario laikotarpį, kai sprendési tragiskas jaunosios kartos likimas, kai iškreiptos sovietinio meno kojos trypė, žalojo katalikiškojo jaunimo dvasinių pašaulį, suformuotą prieškarinės tautinės mokyklos idealų. Šis skausmas išsiliedavo dainų posmai.

„Tas vakaras, kaip krištojas, / O tolumoje varpai, / Toki, motule, vakarą, / Ir tu mane supai...“ – šie poeto Vinco Mykolaičio-Putino žodžiai išreiškė meilę Motinai.

Daugel dainų apie Lietuvos partizanus, jų kovą, pasi-aukojimą tėvynei išdainavo pašnekovė Danutė, kai susibėgavome pavakaroti, pasigosti apie NKVD savivalę. Neatsiliko ir Kalvarijos stribyno klapčiukai: terorizavo, apvaginejo, grūmojo...

Gimtoji Akmenynų apylinkė – trijų valsčių sankirtoje. Dažnai čia atsibelsdavo ir Bartninkų bei Liubavo valsčių baudėjai, apsikarstę tuščiomis terbomis... Po stalčius ieškojo, ko nepadėjė.

Kraupi žinia atklydo išgreitimo Menkupių kaimo, kai NKVD pagavo ir nukankino Vincą Rūtelionį, vengusį fronto apkasą. Kažkas kankiniui sudėjo daina: „Perviša dienelę nušautas gulėjo, / Tiktaivakarėly – draugai ji užėjo...“

Smalnyčėnų kaimo Prano Ferensos sodyboje šv. Kalėdų dieną Bartininkų stribai nukovė partizaną Joną Čiuplį-Zylelį ir civilį Antaną Bieliūną.

Didelė nelaimė įvyko Būdviečių kaime, seniūno Antano Aleksos sodyboje, kai kosmetužuvo: A. Bielys-Amerikonas, V. Bielys-Algirdas, J. Minsevičius-Granadierius, V. Vasiliauskas-Jazminas, A. Murauskas-Ungurys, V. Didbalis-Vidginas, J. Kajokas-Varnas, K. Anzų sužieista suėmė. Išsigelbėjo tiktaivienas kuopos vadas Algirdas Rutkauskas-Miškinis, kurį vėliau išdavė verbuotas Albinas Bieļūbas-Kabelis.

Partizanų gretas papildė: Vitas Ivanauskas, broliai Vitas ir Bronius Dambrauskai,

Vitas Sinkevičius, Juozas Černius ir daugelis kitų iš tolimesnių apylinkių.

Už išjuoktus Stalino ūsus poetą Viktorą Junkaitį nuteisė dvidešimt penkeriems metams belangės.

Bet grįžkime prie Danutės išgyventų kančią.

„Ne vienas klausė, ką išgyvenau netekusi laisvės? Pažinėt tarybinės Temidės kruviną kumštį, dar labiau pamilaunė, nesiskyriau su malda, tai lengvino dvasinę kančią ir suprasti laisvės vertę.

Nuo pat vaikystės mane užaugino ir globojo Teofilė ir Juozas Žiurai. Jie savo vaikų neturėjo, todėl mama leido išsivaikinti mane. Jaučiausia laiminga, nors jų molinė grytelė pasididžiavimo nekėlė.

Praūžus frontui iš Rytų, be žinios dingo šeimininkas Juozas Ziurus. Likome egzistuoti dvi gležnos moterys... Ant mano vaikiškų pečių gulė visi žemės ūkio darbai. Išmokau arti, sėti, akėti, pjauti šieną, kirsti javus, skaldyti malkas.

Vieną rudenio naktį mus aplankė partizanai ir pasiprasė prie globos. Mamai sutikus jie išsirengė slėptuvę. Tvardelyje išmūrijo metro pločio plytų sieną. Iėjimas iš tvertelio – per sienos viršu. Tilpo 3–4 vyrai.

1950 m. grabnyčių dieną mūsų trobelę užplūdo NKVD galvažudžiai. Juos atlydėjo Kalvarijosstribai-Lašinskas ir Daukšys. Slėptuvėje išsėjosi trys Tauro apygardos 4 kuopos partizanai: Kostas Ramanauskas-Kalavijas, Kostas Bolkus-Stipruolis ir Mindugas Dadurkevičius-Karys. Mindaugui – vos aštuoniolika. Kai Mindaugo tėviškėje suėmė partizaną Aleksą Kelerį-Tigrą, jaunuolio kelias į mišką buvo užprogramuotas.

Baudėjų pasirodymas Pakruojo šių kaimo liudijo išdavystę. Išdavikas K. V. už tai gavo 15 tūkst. rublių atlygi. Kolona, éjusi vora, išsiskleidė ir apsupo mūsų trobelę. Krauso ištroškę sadistai suvirto į vidų. Ir tie du lietuvių žaibavo į mus – dvi beginkles moteris.

Mane ištūme į rusų. Fizine ataka. Laikiaus. Nuo smūgių temo akys. Vos atgavau sąmonę. Vélliejo tulži, kol šviesa dingo iš akių. Tylėjau. Išvarė į kiemą. Prie šulinio verė mama.

Kova trumpa. Tarpduryje

krito Kostas Bolkus-Stipruolis. Jo mesta granata nesprogo. Išbėgo Mingaudas-Karys. Jis bėgo plynu lauku, Tarabakalnio link. Už jo – krūmai. Išgirdau mamos dejonę: „Viešpatie, suteik jam spartos!“

Staiga sužaibavo kryžminė kulkosvaidžių ugnis. Bėglys suklupo. I dangų pakilo dvi jaunos rankos – tylus maldavimo, pagalbos...

Kai Mindaugo kūną parvilkė į kiemą, jis dar atsidūsėjo. Ant sušalusio sniego iš pašauuto kaklo kraujas sruvo upeliu. Praviros jaunuolio akys be raiškos ženklu smigo į baudėjų iškreiptas povyzas, tarsi klausdamos – už ką?

Kraujuose paplūdė kieme gulėjo du kūnai. Sumaitoti jų kariški drabužiai priminė skudurų krūvą be teisės egzistuoti. Nurimo ūžes véjas. Medžių šakos nukrėtė šerkšno gėles ir jos uždengė žaizdotus mirusiuų veidus.

Slėptuvėje dar tūnojo Kostas Ramanauskas-Kalavijas. Smogikai niekaip nesumojo prieiti prie jo. Tuomet durtuvais émė griauti plytinę sieną. Duslus granatos sprogimas paludiijo Kalavijo žūtį... Kai krauso ištroškę šakalai ištraukė žuvusio kūnį ir paguldė kieme, iš mirusiojo akių išriedėjo ašaros. Sielvarto šviesa graudeno sielą, – prisiminė Danutę.

(*atkelta iš 5 psl.*)

Netrukus Kuodžių kaimą valdžia visai likvidavo – pasilikę gyventojai buvo išskeldinti į Marijampolės rajoną.

Marijampolėje apsigyvenusiam Mykolui Miškeliu kažkas pakišo mintį rašyti Maskvon pareiškimą, kad leistų sujungti perskirtą šeimą, kad pas vaikus grąžintų ištremtą Motiną. Prašymą valdžia savaip patenkino: per sekantį trémimą Miškelius iš Marijampolės nugabeno pas Motiną į Maklakovą. Prasidėjus „atšilimui“ Miškelį šeimyna gržo į Sibiro ir išskirštė po Lietuvą. Tik duktė Onutė, ištekėjusi už politinio kalinio ukrainiečio, pasilikė Rusijoje. Dabar jie gyvena Sočio kurorte.

Dėmesio!

Mielus bičiulius, buvusius tremtinius – piligrimų klubo „Saulėgrąža“ narius ir visus mėgstančius keliauti, kviečame Motinos dieną (gegužės 1–3 d.) švęsti nuostabioje Licheno šventovėje Lenkijoje.

6 val. išvyksime iš Vilniaus, 7 val. iš Kauno pilies į Varšuvą. Ten pamatyse karališkuosis rūmus ir juose esantį Nacionalinį muziejų, senąsius Turgaus bei Pilės aikštės, Barbakaną, karališkajį traktą.

Vyksite į Senajį Licheną. Registruosimės piligrimų centre, vakare dalyvausime procesijoje su žvakėmis.

Kitą dieną ekskursijas užvieni gidiu po šventovę – Sv. Licheno Dievo Motinos baziliką – pačią didžiausią Lenki-

joje, aštuntą pagal dydi Europoje ir dyliką pasaulyje. Sventovę supa 98 hektarų parkas su paminklais ir gelynais. Dalyvausime šv. Mišiose, meditacijoje prie Šv. Dievo Motinos Lichenės, Kryžiaus kelyje, vakaro procesijoje su žvakėmis.

Trečią dieną pakeliui Lietuvos link aplankysime karalių rezidenciją Vilanove su meno muziejumi, puikiu parku ir oranžerijomis, Lazenkų parką, paminklą Frederikui Šopenui, Belvederio rūmus. Į Vilnių grįsime po vidurnakčio.

Grupė lydės kunigas. Ke-

ILSEKITES RAMYBEJE

Bronė Kašėtaite-Batavičienė

1931–2010

Gimė Pilvingių k., Merkinės valsč., Alytaus aps., gausioje ūkininkų šeimoje. Sesuo Marytė buvo partizanų būrio vado Vinco Ivanauskas-Gegučio žmona, todėl šeima rėmė partizanus. Brolis taip pat buvo partizanas, žuvo 1948 m. Kašėtų šeima buvo ištremta į Krasnojarsko kr. Jermakovo r. Tanzabėjaus miško ruošos gyvenvietę. Į Lietuvą sugrįžo 1958 m., studijavo Vilniaus lengviosios pramonės technikume. 1964 m. ištekėjo, susilaukė trių vaikų. Dirbo Varėnoje siuvėja, pardavėja. Nuo 1974 m. gyveno Merkinėje. Giedojo Merkinės bažnyčios chore, dainavo moterų etnografiniame ansamlyje. Prasidėjus Atgimimui aktyviai dalyvavo Sajūdžio veikloje, buvo LPKTS Varėnos filialo narė, nuo 1993 m.–LKDP narė. Dalyvaudavo Dainavos apyg. partizanų renomiuose, prižiūrėjo partizanų atminimo paminklus.

Nuo širdžiai užjaučiam šeimai ir artimuosiui.

LPKTS Varėnos filialas

Antanina Petruskienė

1918–2010

Gimė Radviliškio valsč. Spičių kaimė, ūkininkų šeimoje. 1949 m. su šeima – vyru, dvimi vaikais ir anyta – ištremta į Irkutsko sr. Alzamajaus rajoną. Dirbo kolūkyje. Į Lietuvą gržo 1958 metais, apsigyveno Šiaulių r. Pataicių kaime. Nuo 1978 metų gyveno pas dukterį Šiauliuose.

Palaidota Šiaulių Donelaičio kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTB Šiaulių skyrius

Kaip sujungė šeimą...

(*atkelta iš 5 psl.*)

Netrukus Kuodžių kaimą valdžia visai likvidavo – pasilikę gyventojai buvo vadinas „fašistu“. Lietuviškose ištaigose buvusius tremtinius valdininkai sutinka pabrëžtinai šaltai.

15 hektarų Miškeliams priklausiusios žemės liko ir pasilikė Baltarusijos teritorijoje. Už ją – jokios kompensacijos...

Buvo patvirtinta Lietuvos-Baltarusijos sutartis dėl valstybinės sienos. Lukašenka prisakė: nei centimetro žemės neužleisti Lietuvai! Niekas panašiai „neigraudeno“ Lietuvos atstovų. Todėl nežažai „centimetru“ pasienio plotą, kuriuos dar Stalinas užbrėžė Lietuvai, netikėtai atiteko Baltarusijai. Pavyz-

džiu, laukai Eišiškių pakraštyje, vietovės prie Šalčininkų-Beniakonių ir kitos. Nėra žinių, ar už tas nuolaidėles, dovanėles Lietuvos pusė ką nors laimėjo, nebent parašus ant „dovanojimo akto“. Panas reikalas kaip su atlyginimo ieškojimu už Baltarusijos iš Visagino sunaudotą lietuvišką elektros energiją.

Kuodžių kaime yra ledyno paliktas darinys, kurį vietos gyventojai vadindavo Robinzonų kalnu. Kuodžių kaimo vietoje prieš keletą metų kaip tikras Robinzonas dar gyveno vienišas žmogus Žibūda. Iki Kapčiamiesčio – 8 ar 9 kilometrai per mišką. Žibūdai mirus kaimo vieta visai ištušėjo. Liko tik pasienio zona ir apsilankantys pasieniečiai.

Aleksandras JAKUBONIS

Kelionė organizuojama Kauno buvusių tremtinius klubas „Saulėgrąža“, klubo pirmininkė **Irena Pajarskienė**, tel. (8 37) 435 343, mob. 8 611 23 802; kelionės vadovė **Teodora Dilkinė**, mob. 8 686 10 113; tel./faksas (8 5) 212 7575; teodora.dilkiene@gmail.com.

Patikslinimas

Balandžio 15 d. „Tremtinėje“ Nr. 14 (892) Albino Slavicko pateiktoje informacijoje „Atkurto Tauro apygardos suvažiavimas“ minimi krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, LPKTSpirmininkas Antanas Lukša, LLKS vadovas Jonas Čeponis, dr. Povilas Jakucionis atkurtos Tauro apygardos suvažiavime nedalyvavo.

2010 m. balandžio 23 d.

Tremtinys

Nr. 15 (893)

7

**Anele Marcinkevičienė-Kaazekys
1920–2010**

Kovo 28 dieną Amžinajį poilsio išėjo gerbiama Kunigaikštio Vaidoto partizanų grupės ryšininkė Klajūnė – Anele Marcinkevičienė-Kaazekys. Liko jos meilė ir auka Tėvynei – neišdildomas pavyzdys bendražygiams, keturiems vaikams, dešimčiai vaikaičių, dylikai provaikaičių, artimiesiems.

Anele gimė ir augo Balbieriškio seniūnijos Žiūronių kaime, gausioje ūkininkų šeimoje. Perkopusi neįlengvus vaikystės slenkščius, ji pateko į klaikų karą ir pokario įvykių verpetą, kai „naktim išpirkiai miškas veržias, o paryčiais į langus miestas beldžias“. Broliui ir vyrui išėjus į partizanus, Anele tapo aktyvia būrio ryšininkė. 1946 metais per suisišaudymą gaisre žuvo jos vyras ir brolis. Išvydusių išdarkytus kūnus ant Simno aikštės grindinio, moteriai atsivérė negyjanti širdies

žaizda ir žodžiai nenusakomos kančios. Ji tardyta, žeminta, tačiau, laimei, iš kameros pavyko pabėgti.

Nebodama persekiojimui, vėl įsitraukė į partizaninę veiklą. Tačiau 1951 metais Anele nuteista 10 metų katorgos ir išvežta į Mordovijos lagerį. Kai jaunutei politinei kalinei prieš akis driekėsi ilgas kančių kelias Sibiro platybėse, begalinis Tėvynės ir mažojošūnelio ilgesys liejosi skausmingais prisiminimais, malda, rauda ir lietuviška daina.

Grįžusių sovietinė Lietuva atstumė. Anele grįžo į Krasnojarską dar dešimčiai sunkios dalios metu. Visur moterių lydėjo pavergtos Tėvynės dukters dalia, todėl ir rezistencinė kovoje, ir tremtyje Anele šventai tikėjo Lietuvos Nepriklausomybę.

Parvykus į Tėvynę, Anele išpalydėjo Kaune. Visa širdimi įsiliejo į Sajūdį ir iki pasutinio atodūsio sąžiningai tarnavo Tėvynėi. Vaivos kai-

Pro memoria

me savo lėšomis pastatydino paminklą vyrui Juozui Marcinkevičiu-Lapiniui, broliui Petriui Kazlauskui-Geniui ir partizanų globėjui Česlovui Naudžiūnui-Kerštui.

Tavo, Anele, drąsa, pasiukojuumas virpina dvasios stygias, kurių skambesys duoda impulsą iškiliausioms mintims apie tikrąsias gyvenimo vertėbes. Tu lieki gyva, brangi, amžina Laisvės gynėjų, jų artimųjų, visų Tave pažinojusiųjų širdyse.

**Artimuju vardu
Bronislava
Tamulynienė**

Skelbimai

Kauno Panemunės senelių namuose jau antrus metus savo veiklą tęsia križių centras asmenims, nukentėjusiems nuo sovietinės okupacijos, ir priima naujus narius.

Jei esate vienišas, pensinio amžiaus, buvęs tremtinys, politinis kalnys ar kitaip nukentėjės nuo sovietinės okupacijos, norite pasidalinti prisiminimais apie skaudžią praeitį, prasmigai praleisti laiką, įsitraukti į įstaigos veiklą, integruotis į bendruomenę, ateikite ir glauskitės į bendraminčių būrį. Profesionali psichologo, kineziterapeuto, užimtumo specialisto, socialinių darbuotojų komanda pasiruošusi padėti išvengti viešišumo jausmo, išreikšti save meno, muzikos srityse, užsiimti mėgstama veikla. Kartu galėsime keliauti po Lietuvą, klaujantis paskaitų, dalyvauti diskusijoje, vakarone, kartu šventes buvusių tremtinių senjorų būryje.

Lankytojams bus teikiamas socialinio darbo, psichologinės pagalbos, laisvalaikio organizavimo, sociokultūrinės paslaugos.

Jūsų laukiamė darbo dienomis Kauno Panemunės senelių namuose, Kurtinių g. 1D, Kaunas. El.p. seneliai@mikrovisata.net, informacija teikiama tel. (8 37) 345 255, 407 514.

Balandžio 24 d. (šeštadienį) įvyks pirmo Žemaitijoje LLA partizanų štabo žities **65-ąjų** metinių minėjimas. **11 val.** žuvusių partizanų pagerbimas prie Žemaičių apyg. partizanų paminklo Telšiuose. **12 val.** šv. Mišios Telšių katedroje. **13.30 val.** išvykimas į Skirpščių kaimą prie buvusio partizanų štabo. **14 val.** minėjimas.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Balandžio 24 d. (šeštadienį) 13 val. Jonavos krašto muziejaus istorijos skyriuje įvyks LPKTS Jonavos filialo atskaitinė susirinkimas-konferencija.

Kviečiame narius aktyviai dalyvauti. Bus galima susimokėti nario mokesčių, įsigyti knygų tremties ir Laisvės kovų tematika. Koncertuos buvusių tremtinių ir politinių kalinių choras „Viltis“.

Balandžio 24 d. (šeštadienį) 10 val. Radviliškio kultūros rūmuose (antrame aukste) įvyks LPKTS Radviliškio filialo atskaitinė rinkiminė konferencija-susirinkimas.

Galėsite nusipirkti knygų, susimokėti nario mokesčių. Dainuos choras „Versmė“. Prie bendrovės stalos prisiminsime artėjančią Motinos dieną.

Prašome aktyviai dalyvauti.

Leidėjas LPKTS

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Tremtinys

SL289

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internte: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.

Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3300. Užs. Nr.

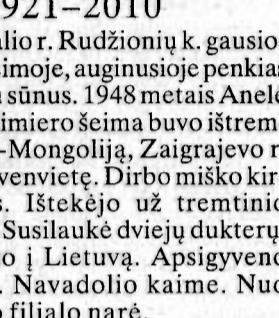
ILSEKITĖS RAMYBĖJE

**Antanas Griganavičius
1921–2010**

Gimė Ukmergėje, dešimt vaikų auginuolio šeimoje. Dvi seserys buvo politinės kalinės. 1948 metais šeima ištremta į Igarką, Krasnojarsko kraštą 1957 metais grįžo į Lietuvą, apsigyveno Panevėžyje, dirbo statybose. Sukūrė šeimą, užaugino dvi dukteris. Nuo 1991 metų buvo LPKTS Panevėžio filialo narys.

Palaidotas Panevėžio kapinėse. Nuo šeštadienį užjaučiame žmoną, dukteris, artimuosius.

LPKTS Panevėžio filialas

**Anelė Gabriūnienė
1921–2010**

Gimė Pasvalio r. Rudžionių k. gausioje ūkininkų šeimoje, auginuolio penkias dukteris ir du sūnus. 1948 metais Anelė su brolio Kazimiero šeima buvo ištremta į Buriatiją-Mongolią, Zaigrajevo r. Onochojo gyvenvietę. Dirbo miško kirtimo darbus. Ištakėjo už tremtinio J. Gabriūno. Susilaukė dviejų dukterų. 1959 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Panevėžio r. Navadolio kaime. Nuo 1992 metų buvo LPKTS Panevėžio filialo narė.

Palaidota Panevėžio Šilaičių kapinėse.

Nuo šeštadienį užjaučiame dukteris, vaikaitės, seserį ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio filialas, buvę Buriatijos-Mongolijos Čelano tremtiniai

Juozas Zenonas Krivickas

1934–2010

Gimė Pakruojo rajone, 1949 metais ištremtas į Irkutsko sr. Usolės rajoną. 1957 metais reabilituotas, grįžo į Lietuvą. Dirbo Petrašiūnų gelžbetonio gamykloje. Nuo 1991 metų buvo LPKTS Kauno filialo narys.

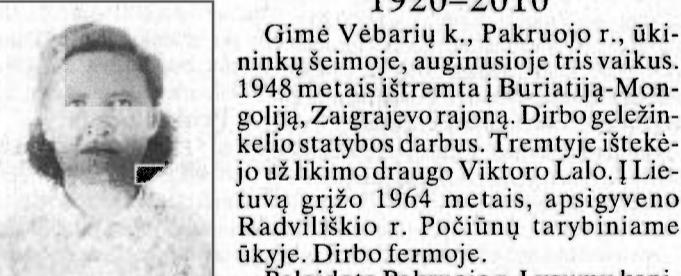
Palaidotas Karmėlavos kapinėse.

Nuo šeštadienį užjaučiame gimines, artimuosius, draugus.

LPKTS Kauno filialas

Ona Karbauskaitė-Lalienė

1920–2010

Gimė Vėbarių k., Pakruojo r., ūkininkų šeimoje, auginuolio tris vaikus. 1948 metais ištremta į Buriatiją-Mongolią, Zaigrajevo rajoną. Dirbo geležinkelio statybos darbus. Tremtyje ištakėjo už likimo draugo Viktoro Lalo. Į Lietuvą grįžo 1964 metais, apsigyveno Radviliškio r. Počiūnų tarybiname ūkyje. Dirbo fermoje.

Palaidota Pakruojo r. Lygumų kapinėse.

Nuo šeštadienį užjaučiame gimines ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas

Nastė Kiseliūnė

1926–2010

Gimė Vilniuje. Gyveno Jurbarko r. Kartupėnų kaime. 1951 metais ištremta į Irkutsko sr. Cerekchovo miestą. Ten sukūrė šeimą, užaugino sūnų. 1957 metais buvo reabilituota, bet į Lietuvą grįžti neleido. Apsigyveno Kaliningrado srities Trapėnų kaime. Į Lietuvą grįžo 1965 metais, gyveno Jurbarko.

Palaidota Jurbarko kapinėse.

Nuo šeštadienį užjaučiame vyra ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas